

Malá šestnáctka je třináctiletá.

Možná Vám to přijde jako protimluv, ale je tomu skutečně tak. A nic na tom nemění ani vědomí, že to zprvu byla souběžná a sesterská soutěž Šestnáctky velké, známé pod označením BRNO 16. Svazující pupeční šňůra obou soutěží se ale časem vyťahala, až nakonec praskla docela a Malá šestnáctka - jak se jí hovorově již tehdy říkalo - se osamostatnila a dobývala si zájem a přízeň mladých filmových tvůrců pod názvem Malý filmový festival mladé tvorby. Což je název vševysvětlující a i pěkně se vyjímající na tričkách štábových pracovníků - letos jsem měl tričko v Portugalsku a mohu říci, že se za mnou téměř všichni otáčeli - , ale pro komunikaci a i tiskové zprávy přec jen trochu dlouhý. No a tak vzniklo oficiální přejmenování : MALÁ ŠESTNÁCTKA, a jak lze z názvu vydedukovat, nezřídka se historické spjatosti s festivalem BRNO 16, ale je to samostatná svébytná akce a pod svou "jurisdikci" si převzala výsadu udílet Cenu Petra Hviždě, jako ocenění pro mladého tvůrce, který vykazuje velký potenciál a je nadějným filmařským příslibem do budoucna.

A jen tak pro úplnost dodávám, že jak Malá šestnáctka, tak i BRNO 16, jsou festivaly zaměřené na krátké hrané filmy, byť do soutěže BRNO 16 pronikly i filmy animované, a že Malé šestnáctce předchází filmový workshop, mající už své tradiční účastníky, ale pravidlem již se stalo, že každým rokem se objevují další nadšenci, další noví adepti filmového kumštu.

Ale přikročmež k festivalu samému. Již po třinácté se v Brněnském Legátu sešla početná skupina mladých filmařů, aby se svými filmy uspěli v soutěžním klání a navíc, přímo na místě, při realizaci workshopových filmů předvedli to, co již si z filmového kumštu osvojili.

Do soutěže Malé šestnáctky bylo přijato pětadvacet filmů, a k mé potěše budiž řečeno, že téměř polovina z nich vzdávala hold humoru, satirě, nadsázce či parodii ! Něco dosud neviděného. Úplně absentovaly vážně míněné mafiánské střilečky, či tajemná předávání kufříků tu s dolary, tu s kokainem; krev nejenže nestříkala, ale ani netekla.

Co jsem kvitoval, to byl velký počet skvělých nápadů, i když ne každý byl rejižně uchopený za správný konec a realizace mnohdy spíše dosti kulhala. Což se ale nedá říci o filmu TAJEMSTVÍ BÍLÉ TAŠKY, kterým soutěž začínala.

Početný štáb kolem Matyáše Straky z Brna, mile a pietně, ale přitom invenčně a moderně natočil grotesku o tajemné bílé tašce, s velkým nasazením a suverenitou a přitom citlivě dodrženy a ctěny byly tradiční filmové postupy němých grotesek. Paráda !

Dalším neotřelým a vtipným nápadem se může chlubit film autora Šimona Straky z Mokrě, LUBOŠ - NÁŠ KAMOŠ. Ryzí mladý film, neupracovaný, svobodný, úměrně břitký a jakoby levou zadní vytvořený. Chvillemi ostentativně vážně se tvářící filmový úlet, pečlivě však uhlídaný textově i obrazově, vůbec ne nudící, naopak stále

překvapující a nabízející humorné situace či obrazy, přičemž hlavním protagonistou je polystyrenová figurínová hlava ! Skvělé po všech stránkách a jaksi letmo dávající vzpomenout na pocity z knihy Kdo chytá v žitě, J. D. Salingera.

PIZZA HERMÉZ, film z dílny ostřílené a úspěšné dvojice Denis Kučera a Matyáš Polák, se nesl také na vlně humoru, ale jaksi se v průběhu realizace zadýchal, aby pak ztratil dech vůbec, i když závěrečný výkřik : “To nemá pointu !”, mluví o tom, že věděli co chtějí, ale holt se to nepovedlo. Přitom námět jejich dílka není marný a já ho vnímám jako satiricko humorný filmový fejeton o strastech a úskalích člověka rozvážejícího pizzu versus objednavatel.

Vtip a nadsázka a i trocha černého humoru zdobí film Jaroslavy Jefimové z Prahy s názvem TESKNĚ HUČÍ NIAGARA. Filmový klip, jaký mám rád. Ctí se poloha písně i textu, ale nejde se po textu otrocky, spíše se hledají třecí plochy mezi slovem a obrazem a dociluje se tak vzájemného jiskření, které ve výsledku vybudí smích diváků. Píseň není prvoplánově dehonestovaná, ale spíše obohacená, a i přesto že notoricky známá, jeví se najednou jiná, v jiném významu, v jiném světle a i jinak pohladí - tentokrát humorně - po duši.

Film, ve kterém se snoubí vážno s humorem a je víceméně dramatického děje, natočil Daniel Kupsa z Rudoltic. Vyšel z jednoduché premisy, děti budou hrát své rodiče a přeberou od nich nejkřiklavější vzory : matky peskují muže, že neuklízejí, nedodržují pořádek, chodí pozdě ap., no a na chlapy, na ně je hanba pohledět. Mimořádně, malí herci to mají odpozorované až mrazivě skvěle ! Bacha na to !

Pak je tu drama, dívka odveklá kdesi v tunelu a přivázaná k židli. Ale už je tu zachránce, ale ouha, musí si ji v přestřelce vydobýt. A ten nápad s “přestřelkou” je skvělý. Odehraje se totiž formou kámen - nůžky - papír, a kdo prohraje, je mrtvý. Tak civilizovaně oddělat padoucha je úchvatné !

No ale vzápětí jsme doma a “manželka” nenašla ponožky v šuplíku s ponožkami, ale někde mezi příbory, a je opět zle.

Zvláštní, že ti tatínkové jsou v dětském podání takoví, abych to řekl slušně submisivní, a maminky takové . . . No nic, důležitější je to, že se film jmenoval TÁHNĚTE DO RÁJE, BOURÁCI ! a ve své kategorii byl dle poroty nejlepší.

Milá pohoda, úsporná nadsázka, zdařilé triky a tři trpaslíci hajzlíci, to je deviza filmu O BLEDULCE, vzniklém pod patronací Mirka Obrátla ze studia Lávka, evokující známý příběh o Sněhurce. Využití perspektivního triku se zmenšováním a zvětšováním figur bylo zdařilé, trpaslíci byli líní a zlí, Bledulka krásná, vysvoboditel udatný, a celkový umělecký dojem byl více než sympatický.

ROVNÁTKOVÁ PETRA, film Zuzany Berné, jsem opsal již několikrát, a i na ixté shlédutí mně vždy dostane. Už mám pro něj slabost a stále se mi líbí. Pro svou

bezelstnost, odzbrojující, ale dokonale promyšlenou naivitu; že si bez zábrán střílí do vlastních řad a dělá to krásně, otevřeně a i líbezně. Velké ovace !

DETEKTIV MATY OPĚT ZASAHUJE, je další film z dílny této plodné autorky, vlastně rozverná detektivka demaskující neomylně omylného detektiva, je vystavěna na střídání barevně snímaného reálu vyšetřování a černobílých retrospektiv výpovědí svědků, ozřejmujících svou roli v mechanismu případu. Dobře vymyšlené, dobře zašmodrchané a stále, i přes humornou stránku, napínavé. Chyby v stranovém přehazování pohledů kamery a přemíra prokládaného loga detektiva, a i bohužel nekázeň herců, tomu trochu podráždí nohy, ale bezelstnost a suverenita s jakou je film vybudován napovídá o nesporném talentu této mladé a všestranné autorky.

Po právu to byla ona, Zuzana Berná, která byla letos poctěna Cenou Petra Hviždě.

Velmi potěšitelné a dosud ještě nevídané bylo uvedení několika soutěžních filmů, které vznikly na základě současných realit a dějů. Ale i zde se objevil film, který reflektovanou situaci pojal humorně a s nadhledem.

Podle fyzikální poučky, každá akce vyvolá reakci. Takže, když je na školách vyhlášen zákaz cukrovinek, je jasné, že se najde někdo, kdo tuto prohibici využije pro sebe, ergo zareaguje na tuto danost. No a to je v podstatě obsah filmu A TAK JSEM TO ZASE NESTIHNUL, který vznikl pod patronací a za režie Daniela Kupsy.

Do rozjetého řetězu dílerování cukrovinek do školy jsou vysláni krásně vypatlaní detektivové Broněk a Čeněk - mimochodem skvělá dvojice - kteří sice pomalu ale jistě, a aniž by to tušili, se dostávají na kloub problému, který je, ale tím i jejich nemotorné odhalování pravdy, zmařen, protože někdo rozumný, zákaz cukrovinek zrušil. Až na střední část filmu, zdlouhavé a děj neposunující a skoro zbytečné peripetie, je tempo filmu sympaticky dané "tempem" Broňka a Čeňka, ale mnohde i oni nemají co hrát.

(Skoro je mi líto, že už je v nějakém jiném filmu neuvídím.)

Další film, který pohotově a s výsostně skvělým nápadem reflektuje současnost, je počín Pavla Vávry z Nového Boru s názvem THE GLASS. Dopředu říkám, že mu, jakkoliv nemám rád anglické titulky v českém prostoru, odpouštím tu angličtinu v názvu, protože problém, který ho vedl k natočení této nonsensové satiry, je celosvětový. Jedná se o zkratku GDPR, což řečeno česky je nařízení o ochraně osobních údajů.

Asi jste se s tímto fenoménem již setkali, no a někdy prostě zůstává rozum stát. Součástí Malé šestnáctky je i projekce pro malé děti ze školky, a při této projekci jsou pořizovány fotky pro doklad akce a pro její publicitu v médiích. No a letos, musely ty malé dětičky ergo jejich tety předložit souhlas rodičů, že mohou být foceny a tyto fotky publikovány ! Až tak za roh jde GDPR !

Stejně tak i autor filmu Pavel Vávra šel takzvaně až za roh při své realizaci, neboť aby ochránil identitu jednajících postav dal jim do ruky tabulku matného skla, aby jejich podoba byla rozmazaná ! Fantastický nápad. Učitel i žáci mají tabulku, pán s matným sklem před obličejem jede v autě, fotbalisté pobíhají po hřišti každý se svou tabulkou skla, děti si hrají, jezdec na kole, paní s nákupem, všichni mají matným sklem znečitelněný obličej, a když se jedinec vzepře tomuto nařízení, je zatčen policisty s matným sklem před ksichem ! Lépe absurdnost tohoto nařízení snad vyjádřiti nelze. Velkou poklonu autorovi posílám od Raye Bradburyho !

Snad nejzávažnější téma pro svůj film si zvolil sedmnáctiletý Tomáš Droba z Trenčína a i tento film, s velmi výmluvným a dějotvorným názvem VÍTAZSTVO, má co říci právě dnes. To téma je nezaměstnanost, čest, korupce, beznaděj.

Absolvent historie je dlouhodobě nezaměstnaný, žije s partnerkou, která jej zřejmě živí, což mu na mužské, ale vlastně i na prosté člověčí cti nepřidá. Nedostatek financí zalepuje půjčkami od přátel, které není sto vrátet. Když se mu naskytne možnost práce ve své specializaci v muzeu, navštíví odpovědného pracovníka, který jej bez obalu vyzve k úplatku. Na to nepřistoupí, ale když mu doma partnerka odpoví na otázku, co by pro zisk zaměstnání udělala : “ Cokoliv “ , vypůjčí si od kamaráda a úplatek dá. Tím se prohřeší sobě, a když se to dozví partnerka, ztratí i ji. Musím složit poklonu autorovi, který nás citlivě vede dějem a vtahuje nás do něj a do necelých devíti minut že dokázal vtěsnat tolik myšlenek, tolik pocitů, tolik protichůdných dějů, zklamání a bezvýchodnosti, či prchavé naděje, a to vše spějící v kruté poznání o ztrátě víry v sebe sama. Závěrečný záběr na zlomeného, vysokoškolsky vzdělaného člověka, leštěného hadrem skleněné vitríny ve svém vysněném a “ draze “ získaném zaměstnání, je pořádnou peckou mezi oči.

Dobře bylo v ty tři říjnové dny v Legátu, stále se bylo na co koukat a těšit se na každý další film, což jste si asi již odvodily z předchozího textu. I filmy o nichž jsem se zatím nezmínil, byly čímsi objevené, filmařsky vynalézavé a i mnohdy realizačně originální. Tady bych vzpomenu KARKULČINY PRÁZDNINY, film od kolektivu kolem Marie Neužilové z Oslavan, jakýsi záznam moderního scénického provedení pohádky o Karkulce, v němž se na jednu stranu akcentuje hororovost příběhu, aby vzápětí vše sklouzlo k humoru a nadsázce.

Nebo HISTORKA Z NAŠEHO STUDIA od autorů a zároveň aktérů filmu - V. Mikolášek, M. Opršal, T. Topinka - o vynálezu který má urychlit výrobu animovaných seriálů, tím že vytváří nové a nové figurky do děje, bohužel ale taky ke každé kladné figurce vygeneruje i záporáka, což nemůže skončit nijak jinak než krachem. A taky jo! Film hodně postavený na textu, a byť je množící mašinka roztomilá, asi málokoho přesvědčí, že něco takového papundeklové domácí lepeniko dokáže.

RELATIONSHIP, film o tom, jak vzniká vztah mezi rozdílným pohlavím, jak se začne nadšeně budovat, aby se po čase rozklížoval a začal se bortit, až se rozpadne

docela. Ale nebojte se, na obzoru je láska nová ! Film, který nepokrytě fandí mužské části populace, natočil pochopitelně muž, Lukáš Roubíček z Hradce Králové.

Skvělým nápadem se může pochlubit film, který nás přesvědčí, že když se zblázní tolik reklamovaná zdravá zelenina, počne ohrožovat život lidský více než střelná zbraň. Film nesl název VEGETABILIS a za početný realizační štáb uvádím jméno Teodor Šponer, všichni z Brna. Část děje filmu nás zavedl do podzemí kina Scala, které se tím pádem stalo jakýmsi litemotivem celého festivalu neboť jeho pavučinky, pancéřové dveře a různá temná zákoutí nás totiž provázely v ještě dalších několika filmech.

Tož tak. Jak říkám, bylo dobře v Brně, pořadatelé skvělí, servis na úrovni, čili spokojenost. V úvodu jsem zmínil, že samotnému festivalu předcházela tradiční již workshop, který vyprodukoval čtyři filmové počiny. Natočeny byly, my jsme je zasyrova zhlédli a společně rozebrali, a nechali zvolna dozrávat, a už teď se těšíme, že se s nimi setkáme na příštím Filmovém festivalu mladé tvorby . . . co to plácám !
Na MALÉ ŠESTNÁCTCE 2019 !

Milan Šebesta